

مقدمه

در سال ۲۰۰۳، وزارت آموزش و پرورش کشور سنگاپور برنامه درسی «مطالعات اجتماعی» پیش از دبستان و دبستان را مورد بازنگری قرار داد. هدف از بازنگری در این برنامه به روزرسانی مطالب و اطمینان از توسعه برنامه درسی مطالعات اجتماعی در ارتباط با نیاز دانش آموزان و کشور بوده است. مؤلفه‌های برنامه درسی مطالعات اجتماعی دوره ابتدایی عبارت‌اند از: دانش، مهارت‌ها، نگرش‌ها و ارزش‌ها، و درک و فهم جامع مطالعات اجتماعی.

برنامه درسی مطالعات اجتماعی دوره ابتدایی به منظور آماده‌سازی دانش آموزان برای درک و فهم تاریخ پایه، جغرافیا، اقتصاد، و دانش جامعه‌شناختی در سطح دوره ابتدایی تدوین شده است. همچنین هدف از طرح‌های آموزش ملی وزارت آموزش و پرورش در برنامه درسی مطالعات اجتماعی توجه به مهارت تفکر، فن آوری اطلاعات، سواد اقتصادی، و سواد مالی در برنامه درسی است. علاوه بر این، در راستای نوآوری و کم کردن آموزش مستقیم بیشتر محتوای برنامه درسی براساس آزادی زمان و مکان آموزش بنا شده است. در نتیجه نه تنها معلمان فرصت اتخاذ روش‌های تدریس ابتکاری و تعاملی را به دست می‌آورند بلکه دانش آموزان نیز در یادگیری توانمند می‌شوند.

کلیدواژه‌ها: برنامه درسی مطالعات اجتماعی، دوره ابتدایی، سنگاپور

اهداف و مقاصد آموزشی

اهداف برنامه درسی مطالعات اجتماعی دوره ابتدایی عبارت‌اند از:

- انتقال دانش، مهارت، نگرش‌ها و ارزش‌ها به دانش آموزان و ایجاد مهارت‌های تصمیم‌گیری آگاهانه در آنان؛
- ایجاد توانایی در دانش آموزان جهت برقراری ارتباط با

یکدیگر و انجام کار گروهی در یک جامعه چندفرهنگی و دنیای به هم وابسته.

برای دستیابی به این اهداف دانش آموزان می‌باید سه جزء اساسی مؤلفه‌ها (دانش، مهارت‌ها، نگرش‌ها و ارزش‌ها) را کسب کنند. مقاصد آموزشی در هر یک از این مؤلفه‌ها به شکل زیر توسعه می‌یابند:

۱. دانش

- درک و فهم نحوه تعامل مردم با مکان‌ها، و ارتباط بین مردم، مکان‌ها و محیط؛

- درک اینکه کسب دانش در گذشته چگونه بود و چگونه تغییر و توسعه می‌یابد؛

- درک اهمیت استفاده از منابع؛

- درک جهان چند فرهنگی.

۲. مهارت‌ها

- کسب اطلاعات و ایده‌ها از منابع گوناگون؛ استفاده از آن‌ها و نیز ارزیابی آن‌ها؛

- بیان و ارائه اطلاعات و ایده‌ها به شکل‌های کلامی، مجازی، و نوشتاری؛

- حضور مؤثر در گروه؛

- به کار گرفتن مهارت‌های تصمیم‌گیری.

۳. نگرش‌ها و ارزش‌ها

- توسعه احترام و نگرش مثبت به خود، و فرهنگ اشخاص دیگر؛

- توسعه حس مسئولیت‌پذیری در محیط؛

- توسعه نگرش مثبت نسبت به یادگیری مادام‌العمر؛

- پرورش حس تعلق به سرزمین مادری.

زمان برنامه

درس مطالعات اجتماعی در همه پایه‌های تحصیلی دوره ابتدایی اجباری است. زمان اختصاص یافته به این درس در پایه‌های تحصیلی دوره ابتدایی به قرار زیر است:

سنگاپور برنامه درسی مطالعات اجتماعی دوره ابتدایی

ترجمه دکتر زهره عابدی کرجی بان

عضو هیئت علمی مراکز تربیت معلم

غلامرضا حمیدزاده

کارشناس ارشد جامعه‌شناسی

پایه‌های تحصیلی اول تا سوم هر کدام یک ساعت، پایه چهارم ۲ ساعت و پایه پنجم ۳ ساعت است.

چارچوب برنامه

توالی و ترتیب عنوان‌های درس مطالعات اجتماعی دوره ابتدایی براساس رویکرد توسعه محیط است. در این رویکرد، عنوان‌های درسی ابتدا با موضوعات آشنا شروع می‌شوند و کم‌کم با موضوعات ناآشنا ادامه می‌یابند. شروع برنامه درسی مطالعات اجتماعی در پایه اول تحصیلی مطالعه محیط پیرامون خود، خانواده، همسایه، جامعه، کشور، و پایان آن در پایه تحصیلی ششم مطالعه همسایگان جنوب شرقی آسیا، سنگاپور و کشورهای دیگر است.

آموزش مفاهیم در برنامه درسی مطالعات اجتماعی با استفاده از رویکرد مارپیچی است. در هر سال تحصیلی مفاهیم و مهارت‌ها در سطح بالاتر ارائه می‌شوند. این رویکرد به دانش‌آموزان کمک می‌کند تا کاربرد مفاهیم تازه را بفهمند و دریابند که ایده جدید در ارتباط با آموخته پیشین آنان است. همچنین، این برنامه درسی دانش و احساس دانش‌آموزان را در مورد سرزمینشان تقویت می‌کند و به آن عمق و وسعت می‌بخشد.

چهار موضوع یا «تم» درسی عبارت‌اند از: «مردم، مکان و محیط‌زیست»، «زمان، تغییر و تداوم»، «کمبود، انتخاب و منابع»، «هویت، فرهنگ و جامعه». این موضوعات تلفیقی از تاریخ، جغرافیا، اقتصاد و جامعه‌شناسی در چارچوب برنامه درسی مطالعات اجتماعی محسوب می‌شوند. همچنین موضوعات آموزش مهارت از یک سطح به سطح دیگر متفاوت است. سال اول به موضوع مدرسه ما، سال دوم همسایه ما، سال سوم نیازهای ما، سال چهارم آغاز ما و میراث ما، سال پنجم سنگاپور تحت قانون خارجی و ساختن کشور واحد و سال ششم به موضوع پیشرفت ما و ارتباط سنگاپور با جنوب شرقی آسیا پرداخته شده است.

سال اول ابتدایی

«مقاصد آموزشی دانش» عبارت‌اند از:

- **مردم، مکان‌ها و محیط‌زیست:** دانش‌آموزان قادر به درک ویژگی‌ها و عملکرد مدرسه و توصیف نقش‌ها و مسئولیت مردم در مدرسه می‌شوند.
- **زمان، تغییر و تداوم:** دانش‌آموزان قادر به درک این امر می‌شوند که در گذشته مدرسه به چه چیزی شبیه بوده و امروز مدرسه چگونه است.
- **کمبود، انتخاب و منابع:** دانش‌آموزان قادر به درک کمبود منابع و انتخاب منابع مورد نیاز اشخاص هنگام تصمیم‌گیری می‌شوند.
- **هویت، فرهنگ و ارتباطات:** دانش‌آموزان قادر به درک اهمیت سودمندی «جشن روز ویژه» در مدرسه می‌شوند.

«مقاصد آموزشی مهارت‌ها» عبارت‌اند از:

- **پردازش اطلاعات:** دانش‌آموزان قادر به تفسیر مواردی چون عکس‌ها، نمودارها و نقشه‌ها می‌شوند.
- **ارتباطات:** دانش‌آموزان قادر به بیان ایده‌ها را به صورت شفاهی براساس دانش، مشاهده و تجربه می‌شوند.
- **مشارکت:** دانش‌آموزان قادر به کار گروهی و انجام تکالیف در گروه می‌شوند.
- **تفکر انتقادی و خلاق:** دانش‌آموزان قادر به استفاده از مهارت مقایسه طی گفت‌وگو در مورد شباهت‌ها و تفاوت‌ها می‌شوند.
- «مقاصد آموزشی نگرش‌ها و ارزش‌ها» عبارت‌اند از:
- دانش‌آموزان قادر به اعمال مسئولیت شخصی، و مراقبت از مدرسه می‌شوند.
- دانش‌آموزان قادر به توسعه حس تعلق و وفاداری به مدرسه می‌شوند.

جدول ۱. محتوای رئوس مطالب درسی مطالعات اجتماعی سال اول ابتدایی

مفاهیم	محتوا	موضوع	
● مشارکت ● همکاری ● انجمن	● دوستان در کلاس ما/مدرسه	دانش‌آموز در مدرسه	مدرسه ما
● محل‌ها ● استفاده از فضا ● نیازها و تقاضاها	● سالن مدرسه، حیاط مدرسه، اتاق معلم، و اتاق‌های ویژه دیگر	محل/مکان مدرسه	
● جشن ● افتخار	● روزهای یادبود، روز ورزش‌ها، روز معلم، روز دانش‌آموزان، روز جایزه	روزهای ویژه در تقویم مدرسه	

سال دوم ابتدایی

«مقاصد آموزشی دانش» عبارت‌اند از:

- **مردم، مکان‌ها و محیط‌زیست:** دانش‌آموزان قادر به توسعه دانش خود درباره نقش مردم در محله و استفاده از فضا در محله می‌شوند.
- **زمان، تغییر و تداوم:** دانش‌آموزان قادر به درک مردم، مکان‌ها و تغییرات آن‌ها در طول زمان می‌شوند.
- **کمبود، انتخاب و منابع:** دانش‌آموزان قادر به درک وابستگی مردم به منابع محدود می‌شوند.
- **هویت، فرهنگ و ارتباطات:** دانش‌آموزان قادر به درک فرهنگ اقوام گوناگون در جامعه می‌شوند.

«مقاصد آموزشی مهارت‌ها» عبارت‌اند از:

- **پردازش اطلاعات:** دانش‌آموزان قادر به دسته‌بندی اطلاعات با توجه به معیارهای داده شده می‌شوند.
 - **ارتباطات:** دانش‌آموزان قادر به گوش دادن فعالانه به دیگران برای درک دیدگاه آن‌ها و خود می‌شوند.
 - **مشارکت:** دانش‌آموزان قادر به اشتراک گذاشتن اطلاعات و افکار برای انجام کار و تکلیف گروهی می‌شوند.
 - **تفکر انتقادی و خلاق:** دانش‌آموزان قادر به ارائه راه‌حل‌های خلاقانه برای حل مسئله می‌شوند.
- «مقاصد آموزشی نگرش‌ها و ارزش‌ها» عبارت‌اند از:
- دانش‌آموزان قادر به ارزیابی ماهیت چندفرهنگی جامعه می‌شوند.
 - دانش‌آموزان قادر به ارزیابی زندگی مسالمت‌آمیز در هماهنگی‌های محله می‌شوند.
 - دانش‌آموزان قادر به ارزیابی نیاز به همکاری در میان جامعه چندفرهنگی می‌شوند.

- دانش‌آموزان قادر به تمرین رفتار مسئولانه اجتماعی می‌شوند.

سال سوم ابتدایی

«مقاصد آموزشی دانش» عبارت‌اند از:

- **مردم، مکان‌ها و محیط‌زیست:** دانش‌آموزان قادر به درک چگونگی انطباق مردم با محیط‌زیست و استفاده از آن می‌شوند.
- **زمان، تغییر و تداوم:** دانش‌آموزان قادر به درک چگونگی آشنایی مردم با نیازهای اساسی‌شان در گذشته و حال می‌شوند.
- **کمبود، انتخاب و منابع:** دانش‌آموزان قادر به درک محدودیت‌ها در تخصیص منابع می‌شوند.
- **هویت، فرهنگ و ارتباطات:** دانش‌آموزان قادر به درک نقش خود به‌عنوان عضو جامعه می‌شوند.

«مقاصد آموزشی مهارت‌ها» عبارت‌اند از:

- **اطلاعات پردازش:** دانش‌آموزان قادر به جمع‌آوری و ثبت اطلاعات از منابع چاپی و غیرچاپی می‌شوند.
- **ارتباطات:** دانش‌آموزان قادر به ارائه ایده‌ها و اطلاعات از طریق ابزارهای گوناگون می‌شوند.
- **مشارکت:** دانش‌آموزان قادر به سازمان‌دهی خود در کار گروهی و حفظ سوابق می‌شوند.
- **تفکر انتقادی و خلاق:** دانش‌آموزان قادر به بررسی مزایا و معایب راه‌حل مسئله می‌شوند.

«مقاصد آموزشی نگرش‌ها و ارزش‌ها» عبارت‌اند از:

- دانش‌آموزان قادر به محافظت از محیط‌زیست می‌شوند.
- دانش‌آموزان قادر به ارزیابی نیاز به راه‌حل‌های خلاقانه در غلبه بر محدودیت‌ها می‌شوند.

جدول ۲. محتوای رئوس مطالب درسی مطالعات اجتماعی سال دوم ابتدایی

مفاهیم	محتوا	موضوع	همسایگان ما
● محصولات و خدمات ● سهم/مشارکت	● زندگی مردم در محله ● کار مردم در محله	مردم در محله	
● محل سکونت ● محله ● انجمن ● کمبود زمین	● استفاده از زمین برای: مدیریت عمومی، کسب و کار، مسکن، تفریح و سرگرمی، و حمل‌ونقل	مکان‌ها و استفاده از زمین در محله	
● آداب و رسوم و شیوه‌ها ● جشنواره ● هماهنگی بین نژادها	● سال نو چینی‌ها ● جشن عید فطر مسلمان‌ها ● روز کریسمس ● دیپاولی (یک جشن ملی در سنگاپور)	جشنواره مردم در محله	

جدول ۳. محتوای رئوس مطالب درسی مطالعات اجتماعی سال سوم ابتدایی

مفاهیم	محتوا	موضوع	نیازهای ما
<ul style="list-style-type: none"> • محل سکونت • مساحت • حفاظت • کمبود • نیازها و تقاضاها • استفاده از زمین • دفاع 	<ul style="list-style-type: none"> • کشور ما، سنگاپور • مساحت، جمعیت و موقعیت سنگاپور • تأمین نیازهای ما: - غذا - آب - مسکن - سوخت - دفاع 	<ul style="list-style-type: none"> نشست گروهی نیازهای ما 	

سال چهارم ابتدایی

«مقاصد آموزشی دانش» عبارت‌اند از:

- **مردم، مکان‌ها و محیط‌زیست:** دانش‌آموزان قادر به درک این امر می‌شوند که چگونه فعالیت‌های انسان بر توسعه جامعه تأثیر گذار است.
 - **زمان، تغییر و تداوم:** دانش‌آموزان قادر به درک تأثیر و عواقب ناشی از تصمیم‌گیری برای محیط‌زیست در طول زمان می‌شوند.
 - **کمبود، انتخاب و منابع:** دانش‌آموزان قادر به درک نتایج توزیع نابرابر منابع در تبادل کالا و خدمات می‌شوند.
 - **هویت، فرهنگ و ارتباطات:** دانش‌آموزان قادر به درک چگونگی حس هویتشان در سنت‌ها، باورها، نمادها و میراث مشترک می‌شوند.
- «مقاصد آموزشی مهارت‌ها» عبارت‌اند از:
- **پردازش اطلاعات و بررسی کردن:** دانش‌آموزان قادر به سازمان‌دهی اطلاعات با روش‌های گوناگون می‌شوند.
 - **ارتباطات:** دانش‌آموزان قادر به انتقال اطلاعات برای یک هدف خاص به مخاطب می‌شوند.
 - **مشارکت:** دانش‌آموزان قادر به تصمیم‌گیری در مورد همکاری با دیگران می‌شوند.
 - **تفکر انتقادی و خلاق:** دانش‌آموزان قادر به شناسایی مسئله و ارائه برنامه‌های خلاق برای حل مسئله می‌شوند.
- «مقاصد آموزشی نگرش‌ها و ارزش‌ها» عبارت‌اند از:
- دانش‌آموزان قادر به ارزیابی تنوع فرهنگی در جامعه چندفرهنگی سنگاپور می‌شوند.
 - دانش‌آموزان قادر به ارزیابی اهمیت گروه‌ها و افراد در جامعه می‌شوند.

جدول ۴. محتوای رئوس مطالب درسی مطالعات اجتماعی سال چهارم ابتدایی

مفاهیم	محتوا	موضوع	۴. الف آغاز ما
<ul style="list-style-type: none"> • تبار/ نژاد • مهاجرت 	<ul style="list-style-type: none"> • چکیده‌ای از تاریخچه سنگاپور قبل از ۱۸۱۹ 	<ul style="list-style-type: none"> سنگاپور قبل از ۱۸۱۹ 	
<ul style="list-style-type: none"> • محل سکونت • تجارت آزاد • مهاجرت • برنامه‌ریزی • چشم‌انداز/ مأموریت 	<ul style="list-style-type: none"> • ورود ساکنان اولیه • طراحی شهر 	<ul style="list-style-type: none"> تأسیس سنگاپور مدرن 	
<ul style="list-style-type: none"> • مشارکت • مشارکت از اوایل مهاجرت • تنگنا/ سختی‌ها 	<ul style="list-style-type: none"> • مشارکت ساکنان اولیه 	<ul style="list-style-type: none"> ورود ساکنان اولیه و مشارکت آنان 	
<ul style="list-style-type: none"> • میراث ما • حفاظت 	<ul style="list-style-type: none"> • کامپونگ گلان • محله چینی‌ها • هند کوچک 	<ul style="list-style-type: none"> میراث مناطق ما 	
<ul style="list-style-type: none"> • هویت • فرهنگ 	<ul style="list-style-type: none"> • آداب‌ورسوم، لباس، غذا و بازی، فرهنگ و هویت نژادهای گوناگون در سنگاپور 	<ul style="list-style-type: none"> جامعه چندنژادی ما 	۴. ب میراث ما

سال پنجم ابتدایی

«مقاصد آموزشی دانش» عبارت‌اند از:

- **مردم، مکان‌ها و محیط‌زیست:** دانش‌آموزان قادر به درک این امر می‌شوند که چگونه حوادث روی مردم و مکان‌ها تأثیر گذار است.
- **زمان، تغییر و تداوم:** دانش‌آموزان قادر به درک این امر می‌شوند که چگونه حوادث گذشته در شکل دادن امروز جامعه تأثیر گذار است.
- **کمبود، انتخاب و منابع:** دانش‌آموزان قادر به درک کمبود منابع و تأمین آن از طریق سازوکارهای گوناگون می‌شوند.
- **هویت، فرهنگ و ارتباطات:** دانش‌آموزان قادر به توسعه آگاهی از جنبه‌های گوناگون هویت سنگاپور می‌شوند.

ارتباطات: دانش‌آموزان قادر به ارائه نقطه‌نظرات خود

مبتنی بر مدارک و شواهد می‌شوند.

- **مشارکت:** دانش‌آموزان قادر به اختصاص دادن نقش‌ها و انتظارات به افراد برای انجام تکالیف در گروه می‌شوند.
- **تفکر انتقادی و خلاق:** دانش‌آموزان قادر به ارائه دیدگاه‌های گوناگون، عمومیت دادن راه‌های تازه و توسعه استقلال می‌شوند.
- «مقاصد آموزشی نگرش‌ها و ارزش‌ها» عبارت‌اند از:
- دانش‌آموزان قادر به ارزیابی مشارکت رهبران سنگاپور در دهه ۱۹۵۰ می‌شوند.
- دانش‌آموزان قادر به ارزیابی سودمندی استقلال می‌شوند.
- دانش‌آموزان قادر به توسعه احساس تعلق نسبت به فرهنگ و هویت سنگاپور می‌شوند.

«مقاصد آموزشی مهارت‌ها» عبارت‌اند از:

- **پردازش اطلاعات و بررسی کردن:** دانش‌آموزان قادر به نتیجه‌گیری با استفاده از داده‌های تاریخی می‌شوند.

سال ششم ابتدایی

«مقاصد آموزشی دانش» عبارت‌اند از:

- **مردم، مکان‌ها و محیط‌زیست:** دانش‌آموزان قادر به درک

جدول ۵. محتوای رئوس مطالب درسی مطالعات اجتماعی سال پنجم ابتدایی

مفاهیم	محتوا	موضوع	
● دفاع ● چالش‌ها ● آزادی	● سقوط سنگاپور ● سنگاپور تحت حکومت ژاپن ● محاصره ژاپن و بازگشت بریتانیا ● قهرمانان جنگ	● سنگاپور در طول جنگ جهانی دوم	۵. الف سنگاپور تحت قانون خارجی
● زندگی پس از جنگ ● نرخ بی‌کاری ● فقر / کمبود	● بی‌کاری ● کمبود مواد غذایی و آب ● مسکن ناکافی	● زندگی پس از جنگ	
● رهبری ● انتخابات ● دولت ● چشم‌انداز ● مأموریت	● دلایل دولت مستقل ● رهبران سنگاپور در دهه ۱۹۵۰ ● دیوید مارشال ● لیم یو هوک ● لی کوان یو	● تلاش سنگاپور برای استقلال	
● ادغام ● جدایی ● استقلال	● ادغام و جدایی ● استقلال	● استقلال ملی	۵. ب ساخت کشور
● هویت ملی ● نمادهای ملت	● سودمندی نمادهای ملی ● پرچم ملی، تاج ملی، سرود ملی، گل ملی ● ایجاد هویت ملی	● به سوی تعیین هویت سنگاپور	

- این امر می‌شوند که مردم چگونه خود را انطباق و یا محیطشان را تغییر می‌دهند.
- **زمان، تغییر و تداوم:** دانش‌آموزان قادر به آگاهی از پیشرفت سنگاپور و کشورهای دیگر می‌شوند.
 - **کمبود، انتخاب و منابع:** دانش‌آموزان قادر به تشخیص ارکان وابستگی متقابل بین سنگاپور و کشورهای دیگر می‌شوند.
 - **هویت، فرهنگ و ارتباطات:** دانش‌آموزان قادر به آگاهی از فرهنگ مردم جنوب شرقی آسیا می‌شوند.
- «مقاصد آموزشی مهارت‌ها» عبارت‌اند از:
- **پردازش اطلاعات و بررسی کردن:** دانش‌آموزان قادر به طراحی و ارزیابی راه‌حل‌ها و قضایا می‌شوند.
 - **ارتباطات:** دانش‌آموزان قادر به استدلال، ارائه راه‌حل یا تصمیم‌گیری و متقاعد کردن دیگران نسبت به دیدگاهشان می‌شوند.
 - **مشارکت:** دانش‌آموزان قادر به نشان دادن احترام به عقاید دیگران می‌شوند.

مرجع

Copyright 2005 Curriculum Planning and Development Division. This publication is not for sale. All rights reserved. No part of this publication may be reproduced without the prior permission of the Ministry of Education, Singapore. Year of Implementation From 2006 (Updated 2008).

جدول ۶. محتوای رئوس مطالب درسی مطالعات اجتماعی سال ششم ابتدایی

مفاهیم	محتوا	موضوع	
● محل سکونت ● مساحت ● آب‌وهوا	● موقعیت و مساحت سنگاپور در ارتباط با جهان ● ویژگی‌های فیزیکی آن	نگاهی به جغرافیای سنگاپور	۶. الف پیشرفت ما
● پیشرفت ● جهانی‌سازی ● صنعت ● کارآفرینی ● نوآوری	● حمل‌ونقل / ارتباطات ● صنایع ● آموزش ● مسکن	پیشرفت سنگاپور	
● فعالیت‌های اقتصادی ● منابع ● فرهنگ	● نگاهی به جغرافیا ● مردم و زندگی آنان ● فعالیت‌های اصلی اقتصاد	کشورهای جنوب شرقی آسیا	۶. ب ارتباط ما با کشورهای جنوب شرقی آسیا و جهان
● وابستگی متقابل ● جهانی‌سازی ● مشارکت ● همکاری ● منطقه	● ارتباط سنگاپور با کشورهای دیگر از طریق: تجارت، دفاع، بهداشت و آموزش ● همکاری سنگاپور در آسیا ● همکاری سنگاپور با سازمان‌های بین‌المللی از قبیل: سازمان ملل متحد، سازمان تجارت جهانی	ارتباط ما با سایر جهان	